

ב"ק צב

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

1. המאירי על מסכת בבא קמא דף צב/א

מר המאירי אף על פי שנתן לו כל דמי החבלות אינו נמתל לו עד שיבקש ממנו מחילה על צערו ר"ל על שדאג בלבו על קלונו ואפילו התודה על חטאתו כל שבינו ובין חברו אינו נמתל עד שיבקש ממנו מחילה והוא שנאמר באבימלך השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך כלומר שתבקש ממנו עד שימחול לך בלב טוב כל כך שיהא מתפלל בעדך ואם לא מחל לו נקרא אכזרי

2. אור החיים על בראשית פרק כא פסוק א

וה' פקד וגו' כאשר אמר פירוש לא לצד שהתפלל על אבימלך ומטעם כל המתפלל על חבירו וכו' (שם) וזולת זה לא היה נפקד, וזה ימעיט ח"ו ההבטחה האמורה בתחילת הפרשה, אלא כאשר אמר: עוד לעולם כי תפילתו על אבימלך הוא דבר המעמיד לפקידת שרה, והבטחתו יתברך היתה שיתן לו בן והזמין לו ה' מצוה שסגולתה שיפקד ובוזה נתקיימה הבטחתו, והוא אומר כאשר אמר, פירוש ולצד האמירה שאמר ה' הוא שנזדמן לו הדבר ונפקדה, כי כשירצה ה' להטיב יזמין המצוה שסגולתה היא הטובה המבוקשת ותמצא שקודם הבטחת הפקידה כבר נזדמן לאברהם מעשה פרעה שהוא בדומה למעשה אבימלך, ולא עצרו ה' לפרעה כדי שיתפלל עליו אברהם, וזה לך האות למה שפירשנו:

3. ספר בניהו בן יהודע על בבא קמא דף צב/א

שם מהכא וטמא יקרא. עיין פירוש רש"י. והקשה בתורת חיים ז"ל, והלא מילי טובא חשיב בהוא קרא שהמצורע חייב בהם, דכתיב בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע וגו', ואמאי מייתי דוקא האי מילתא דטמא טמא יקרא, ועוד הא האי מלתא טבא ליה כדי שיבקשו עליו רחמים ע"ש. ונ"ל בס"ד דידוע ברית כרותה לשפתים, ולכן האדם צריך לדבר לשון נקיה, ולכך נזהרו רז"ל להזכיר הצרעת בשם דבר אחר, דאמרו קשה לדבר אחר, ולא אמרו קשה לצרעת, ולכן יזכירו הסומא בשם סגי נהור, והנה כאן שצריך להודיע צערו לרבים כדי שיבקשו עליו רחמים, למה יקרא טמא טמא, יתקנו לו מלתא אחריתי שהוא לסימן שיבינו העולם שהוא מצורע ויבקשו עליו רחמים, ולזה אמר בתר עניא וכו' דהכריחו הכתיב לומר על עצמו בפה מלא שהוא טמא, אע"פ שהוא באמת מצפה לטהרה שיטהרנו הכהן:

4. טור אורח חיים סימן קנה

ומ"מ קודם שילך לבה"מ יכול לאכול פת שחרית אם הוא רגיל בו כדאמרינן בעלמא כדטעים בר בי רב ועייל לכלה וטוב שירגיל בו כדאמרינן פ"ג מיני חלאים תלויין במרה וכולם פת במלה וקיתון של מים שחרית מבטלתו ומצוה להנהיג עצמו במדה טובה והנהגה טובה לשמור בריאותו כדי שיהא בריא וחזק לעבודת הבורא יתעלה:

5. המאירי על מסכת בבא קמא דף צב/ב

לעולם יתחבר אדם ויתלוה עם הטובים ולא עם הרעים שכל שהוא מזדווג עם הרשע בני אדם מחזיקים אותו ברשע וחכמי המוסר אמרו על האנוש חברתו ובתלמוד אמרו דרך צחות לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב אלא מפני שהוא מינו וכן אמרו כל עוף למינהו ישכון ובן אדם לדומה לו:

6. שיטה מקובצת מסכת בבא קמא דף צב/ב

וכתב תלמיד אחד מתלמידי ה"ר יוסף הלוי ז"ל אבן מיגש וז"ל מועתק מלשון ערבי אמרו בסוף החובל בירא דשתית מיניה לא תרמי ביה קלא. פירוש הבור ששתית ממנו לא תשליך בו אבן או דבר אחר כלומר לא תזלזל בו ולא תגמול אותו רע אחר שנתהנית ממנו. וזה על דרך משל לשאר הדברים שמי שבא לאדם ממנו איזו תועלת או נהנה ממנו אין ראוי לו לעשות שום מעשה שיבא לו נזק ממנו. וכבר הביאו שם בגמרא על ענין זה משלים ופסוקים מענין מכות מצרים וגילו הסבה שנעשו קצתם על ידי אהרן ע"ה. וספר רבנו ז"ל על רבו הריא"ף ז"ל שאירע לו ענין זה עם איש אחד ולא רצה לדון אותו כלל כדי שלא ידון אותו במה שיבא לו היזק ממנו ונמנע זה מניעה גמורה וזה שהוא ז"ל חלה ונכנס אצל אדם אחר במרחץ שהיה לו בביתו ונתהנה מהמרחץ הנזכר אחר כך זימן אותו שישב אצלו עד שיבריא וכיבד אותו הרבה ועשה עמו טובה והבריא. ובהמשך הזמן על האיש ההוא מטה ידו וירד מנכסיו ונשבר בערבונות וזולתם ונתחייב לתת ממון לבעלי חובות וירד עד שהוצרך למכור המרחץ הנזכר ולשום אותו לבעלי חובותיו. ואמר רבנו יצחק ז"ל לא אדון ולא אורה במרחץ הזה לא במכר ולא בשומא ולא

בשום דבר המתייחד בו לפי שנתהניתי ממנו. ואם היה זה בדומם שאין לו הרגשה כל שכן וק"ו בני אדם המרגישים בהיזק ובתועלת שיהיה זה שנוי לעשותו והעושהו יוצא משורת המוסר ודרך ארץ. ואמר ואפשר לפרש כמה שאמרו לא לידון איניש לא למאן דרחים ליה ולא למאן דסני ליה שיהיה סבת מניעתם ז"ל לדון למאן דרחים לשתי סיבות האחד שלא יטה לזכותו והשנית שאם אפשר שיציל את נפשו וידון אותו כפי שורת הדין היה בזה משלם רעה תחת טובה **ואם היה זה במי שקבל הנאה מבשר ודם כל שכן וק"ו בא-לוה יתברך שממנו נשפע הטוב הגמור שראוי להודות לו הודאה גמורה ולא יעשה מה שיקניטנו ולא מה שהוא שנוי לו. ע"כ לשונו ז"ל:**

7. ספר בניהו בן יהוידע על בבא קמא דף צב/ב

ומ"ש כד הוינן זוטרי לגברי, השתא דקשישנא לדרדקי, נ"ל בס"ד בזמן שהאדם עודנו קטן בשנים, אל יטעהו יצרו הרע לומר עוד היום גדול, ועתה שמח בחור בילדותיך, ויטבך לבך בימי בחורתך, ואחר שתגדל בשנים אז תעשה תשובה, ותעסוק בתורה ומצות לתקן העבר, אלא יחשוב עצמו לגדול בשנים שלא נשאר לו זמן לתקן בו, וזהו כד הוינן זוטרי, היינו חושבין עצמינו לגברי לאנשים גדולים בשנים, והשתא דקשישנא באמת, רואין עצמינו דרדקי, שעדיין לא סגלנו תורה ומצות כאדם קטן בשנים שאין ביד כלום.